

Forfatter: Holberg, Ludvig

Titel: Udrag fra Seks komedier

Citation: Holberg, Ludvig: "Seks komedier", i Holberg, Ludvig: *Seks komedier*, udg. af Jens Kr. Andersen , Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, 1994, s. 525.
Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-holberg14val-shoot-idm139796474947008/facsimile.pdf> (tilgået 11. april 2024)

Anvendt udgave: Seks komedier

- n.t.s. 134) udfører sådan trolddom; dette scenetrick hidrører måske fra ty. opera, et muligt sekundært mål for travestiens spot ved siden af von Quotens «Haupt- und Staatsaktionen», se n.t.s. 133), jvf. effterskriften, s. 466f. I Gherardis samling af fr.-ital. komedier, *Le Theatres Italiens*, som Holberg kendte, findes et stykke *Ulisse et Circe* (bd. III i 1721-udg.), hvor Kirke forvandler Odysseus' mænd til forskellige slags dyr (II, 7, s. 538f). – *gallante*: flotte.
- 189 *til Hviile*: se n.t.s. 150. – *Æsulapius*: se n.t.s. 182. – *Apollo*: se n.t.s. 167. – *Admindelse*: erindring. – *mann mea propria*: lat. (anakronistisk): med min egen hånd (egenhændigt). – *kommer til at slaaes*: kommer op at slås, se n.t.s. 148. – *det indreste af Theato*: se n.t.s. 188.
- 190 *curiosk*: nysgerrig. – *Hollandsk*: se n.t.s. 137. – *Maren Amme*: en a. var en kvinde, der mod betaling ammede (og passede) en andens barn; M.A. benyttes som typenavn på en tyk og uskøn kvinde. – *Fiskebens Skjort*: underskert aftenstyk med fiskeben, moderne over det meste af Europa i begyndelsen af 18. årh. – *Soelskiver*: solure. – *Flade-Brod*: en slags store og meget tynde kager, en no. specialitet. – *kende Folk* (...) *Folk i Maanen*: spørgsmåler om planeternes beboelse blev ivrigt diskuteret i 17. og 18. årh.; den holl. astronom D. Fabricius (omkr. 1600) havde fået at have observeret mennesker på månen. – *fierding* Vey: 1 f.v. = 1/4 mil = ca. 2 km. – *Glas-Himmel*: se n.t.s. 168. – *Jubilener*: juvelér.
- 191 *bleven til Vind*: mislykkedes. – *icke leve en Time længere*: Dido i *Æneiden* (se n.t.s. 178) tager sit liv i sorg over Æneas' bortrejse (4. bog); blodsudgylde på scenen stred ligesom kampe (se n.t.s. 148) mod den klassiske dramaturgis »velanständigheds«.
- 192 *forbundne*: forpligtede. – *Rebeller*: oprørere. – *bjfordelig*: behjælpelig. – *arige*: arge, stemmme. – *Skalck*: skurk. – *men*: såmænd (mild ed, der sværges ved »hellige mænd«, helgener). – *betænker mig*: efter-tænker, tenker mig om. – *lader*: tager sig ud. – *Romansk*: romanagtigt.
- 193 *Heroinde*: heltinder. – *kastet sit Vand*: ladet sit vand. – *forklæde os (...)* *overrumple* *Penelope*: i *Odysseen* vender Odysseus hjem til den trofaste Penelopeia forklædt som tigger (23.-24. sang). – *hvid Øpenne ikke seer (...)* *Vør*: gl. da. ondsprog, Peder Syv nr. 7764, *DgO* VII, 1 (1983), s. 369. – *Væ*: ve, ondt.
- 194 *examinere*: udspørge. – *fra denne Bye (...)* *fra dig*? : der spilles på dobbeltbetydningen af »fra« som angivende 1) ophav, oprindelse, herkomst, 2) adskillelse, udelukkelse. – *Tale-maade*: udtryksmåde. – *Klavær-Knægt*: klør-knægt i kortspil anvendtes som typebetegnelse for person, der minder om denne ved aparte el. påfaldende udseende og påklædning. – *forslagen*: klogtig, udspekuleret.
- 195 *løb bort (...)* *blev hengt*: på komediens tid var der i den da hør døds-